

Nr 14.

Av fröken Andersson m. fl., angående de sociala kuratorernas vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet lönegrads-placering.

Under senare tid har alltmer uppmärksammats, att i verksamheten vid våra sjukhus även bör ingå viss social omvårdnad för att sjukvården skall bli verkligt effektiv och vårdtiden på de dyrbara sjukhusplatserna kunna nedbringas så mycket som möjligt. En rationell sjukvård bör ju ej begränsas endast till behandlingen av sjukdomen som sådan, utan även ta hänsyn till den sjukes personliga, sociala och ekonomiska omständigheter, som kunna påverka hans hälsotillstånd. Med socialvårdens nuvarande omfattning och förgrening har det emellertid visat sig omöjligt för den egentliga sjukvårdspersonalen att åta sig denna uppgift, utan särskilt fackutbildade socialarbetare — kuratorer — ha på många håll anställts.

Då den sociala omvårdnaden vid sjukhusen högst väsentligt är beroende av dessa befattningshavare, oftast endast en vid varje sjukhus, ha de ett synnerligen krävande, självständigt och ansvarsfullt arbete och behöva för att kunna fylla sin uppgift såväl en grundlig social utbildning som personlig lämplighet, mognad och erfarenhet. I sitt år 1944 avgivna betänkande anför socialutbildningssakkunniga beträffande kuratorstjänsterna bl. a. följande:

»Kuratorstjänsterna äro i visst hänseende de mest krävande av alla sociala befattningar. En social kurator skall kunna gå klientelet till handa med råd och dåd på praktiskt taget alla sociala arbetsområden» . . . »För att kunna utföra sin gärning måste kuratorerna (både vid sjukhus och annorstädes) ha god allmän ekonomisk orientering, ej minst förtrogenhet med arbetsmarknadens problem, tämligen grundliga kunskaper i psykologi för att kunna bedöma de icke sällsynta fallen av psykiska defekter inom klientelet (detta krav gäller givetvis särskilt kuratorer vid sinnessjukhus, fängelser o. s. v.) samt givetvis mycket allsidiga kunskaper på det socialrättsliga området och även en allmän civilrättslig orientering. Den rådgivningsverksamhet, som kuratorn skall utöva, gäller nämligen i många fall enklare juridiska spørsmål. Kravet på ekonomisk orientering åter motiveras främst av kuratorns uppgifter vid klientens inpassning i arbetslivet. Praktisk erfarenhet fordras av såväl sjukvård som annan anstaltsvård samt dessutom från några av den öppna socialvårdens områden.»

Med hänsyn till de kvalifikationer, som sålunda krävas av kuratorerna, måste den nuvarande placeringen i lönehänseende av de statligt anställda sjukhuskuratorerna, nämligen vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet, anses synnerligen otillfredsställande. Av dessa äro två placerade

i lönegraden A 11 (vid Konung Gustaf V:s jubileumsklinik resp. karolinska sjukhusets kroppssjukhus) och två i lönegraden Eo 10 (vid karolinska sjukhusets psykiatriska klinik resp. serafimerlasarettet). Tjänsten vid Konung Gustaf V:s jubileumsklinik blev, när den år 1937 inrättades, placerad i lönegrad 11. I förhållande till dåvarande löner för socialvårdsarbetet kunde denna placering anses relativt tillfredsställande. För övriga kuratorstjänster vid karolinska sjukhuset har den tydligen varit normgivande, och dessa ha, ehuru tillkomna senare, då löneläget redan börjat ändras, placerats i samma eller lägre lönegrader. Vid serafimerlasarettet inrättades redan år 1930 en tjänst som »socialt biträde», vilken sedermera fick en placering i lönegrad Eo 10 och 1944 omändrades till en social kuratorstjänst, dock med bibehållande av samma löneplacering. En högst väsentlig förändring har emellertid, sedan ovannämnda tjänster inrättades, ägt rum på det sociala arbetsområdet. Arbetsmöjligheterna ha sålunda ökat oerhört, samtidigt som lönerna stigit alltmer. Kuratorernas löner i allmänhet ha dock ej följt denna utveckling. Orsaken härtill är att finna däri, att det stora flertalet tjänster inrättats senare än kuratorstjänsterna vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet och att de sistnämndas löneplacering därvid varit normgivande.

Ett avsteg från denna norm togs emellertid, då de första kuratorsbefattningarna, numera kallade assistentbefattningar, vid den offentliga arbetsförmedlingen 1942 inrättades för arbete bland partiellt arbetslösa. Dessa äro placerade i lönegraden Eo 18, vilket ansetts nödvändigt för att erhålla kompetenta innehavare. I praktiken har det också visat sig att med nuvarande efterfrågan på socialt utbildad arbetskraft ej ens denna lön lockat tillräckligt många kompetenta sökande. En rätt stark tendens har dock under den senaste tiden gjort sig gällande bland sjukhuskuratorerna att söka sig över till dessa väsentligt bättre betalda befattningar.

Så mycket mer förvånande är då att finna, att när en ny gren av kuratorsverksamhet inrättas, kuratorer för abortsökande klientel, statsmakterna sätta gränsen för erhållande av statsbidrag så lågt som vid lönegraden A 11, i synnerhet som i propositionen angående dessa kuratorer framhålles, att »kuratorns sätt och förmåga att gripa sig an med sin uppgift och möta sitt klientel är av avgörande betydelse för verksamhetens framgång», samt vidare, att det blir »av synnerligen stor betydelse att erhålla de mest kompetenta och personligen bäst lämpade krafterna till detta arbete». Med nu föreslagna löneställning torde det vara tveivelaktigt, att överhuvud taget några kompetenta sökande komma att anmäla sig till dessa tjänster, och säkerligen kan man räkna med att »de mest kompetenta och personligen bäst lämpade krafterna» *icke* kunna erhållas. Detta har även befarats av den långa rad remissinstanser, som förordat en väsentlig höjning av den föreslagna lönen, nämligen socialstyrelsen, stadsfullmäktige i Göteborg, statens arbetsmarknadskommissions sakkunniga i frågor rörande kvinnlig

arbetskraft, ungdomsvårdskommittén, Sveriges läkarförbund, landsorganisationen, tjänstemännens centralorganisation, yrkeskvinnors samarbetsförbund, Fredrika Bremerförbundet, Sveriges husmodersföreningars riksförbund, svensk kuratorsförening, svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet, Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund, högerns centrala kvinnoråd samt folkpartiets kvinnoförbund.

Vid frågans behandling i riksdagen den 12 december 1945 yttrade statsrådet Erlander bl. a.: »Jag tycker den föreslagna lönen i och för sig är ganska låg, men jag vågar icke gå längre, ty det skulle försvåra den sammankoppling, som vi anse vara önskvärd, mellan den öppna kuratorsverksamheten och nu ifrågavarande verksamhet». Den låga löneställningen för dessa kuratorer skulle alltså väsentligen bero på praktiska skäl. På grund av att det kanske är nödvändigt att taga dylika praktiska hänsyn vid startandet av verksamheten, skola vi för närvarande ej göra någon direkt hemställan beträffande dessa kuratorer. Vi uttala emellertid den förhoppningen, att deras löner så snart som möjligt skola regleras på sådant sätt att de bättre svara mot de krav, som ställas på denna kuratorskategori.

Om alltså kuratorsverksamheten verkligen skall kunna bli vad den är avsedd, måste ett fördelaktigare löneläge för dessa befattningshavare skapas. Ett så både psykiskt och fysiskt pressande arbete kan ej i längden underbetalas, om kuratorskårens standard ej skall sänkas och för sin uppgift välkvalificerade befattningshavare skola kunna erhållas och behållas på dessa tjänster.

På grund av vad här ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta, att de sociala kuratorerna vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet placeras i lönegrad A 18.

Stockholm den 16 januari 1946.

Ebon Andersson.

Anna Sjöström-Bengtsson.

Gärda Svenson.

Ulla Alm.